

БУКИН

(ЈЕДНО ШОКАЧКО НАСЕЉЕ У БАЧКОМ ПОДУНАВЉУ)

Шокцима називљу себе католици нашег језика у бачким и барањским насељима поред Дунава и Драве и у два села банатска што су данас под Румунијом, у Радни и Рекашу. Тако зову себе и славонски католици у Подравини и у Посавини, а посавски појас од Винковаца до кајкавске границе зову они „Шокадијом“. Најзад, тим именом крсте православни и муслимани средње и североисточне Босне своје суграђане и саплеменике католичке вере.¹

Знамо, дакле, од прилике простор на коме се чује то име, али још не знамо поуздано откуд потиче та реч, и откада се тако зове један део нашег народа католичке вере.

Г. Д-р Радивој Симоновић² вели да је први помен о Шокцима, можда, она белешка у Ферменџиновим *Acta Bosnae* од г. 1633. која каже како су некакви *Zoci* тукли камењем фратра Лучића због увођења новог календара.³ Међутим, Г. проф. А. Ивић је у мађарској архивској грађи нашао о њима један од Ферменџиновог за 11 година старији помен.^{3а} Најстарије помене о њима имамо у једном запису у рукопису старе сарајевске цркве од г. 1697., затим из г. 1702. у попису Ђаковштине, у подацима о вароши Ђакову и околним селима, која се зову Брачевци, Дрење, Поповци и Слатиник. Ту се на пет места вели да су житељи тих насеља, тада или пређе, били Шокци или Словинци католици.⁴

¹ Подравски сељаци католичке вере у Славонији употребљавају шокачко име кад хоће да нарочито истакну свој социални положај наспрам варошана, као и бачки Словаци који су у Мађаре убрајали и људе свог порекла ако су припадали господском staleжу, а само су ратаре називали Словацима. Исп. д-ра Душана Ј. Поповића, Војводина I., издање Академије Наука, Београд 1925., р. 35.

² Д-р Радивој Симоновић, Војводина I., издање Новосадске Секције Удружења Југословенских Инжињера и Архитекта, Нови Сад, 1924., р. 104.

³ *Questo padre è stato lapidato... da Zoci.* Уредник је у наставку додао: „Šokci“? Р. Е. Fermendžin, *Acta Bosnae potissime ecclesiastica, Zagrabiae, 1892.*, р. 413.

^{3а} Белешка коју ми је Г. Ивић љубазно на употребу дао гласи: „Салих бен Шемседдин, сомборски кадија и Дервиш Мехмед, сегедински кадија, од 26. марта 1620. добили од будимског беглербега копију царског фермана којим се забрањује православном митрополиту да купи порез од Мађара и Шокаца, јер се њихова вера разликује од вере Грка, Срба и Влаха, и Мађари и Шокци немају никакве везе са православним митрополитом“.

⁴ Лѣто 4 х ч з окт. 13. придоше Нѣмци, божиимъ попушенемъ и поллѣнише Са-раево и сажегоше до конца и прегнаше Христиѣанѣ и Шокиѣ прѣко Сааве,... Лљуб. Стојановић, Записи IV. 223. На овај податак ме упутио Г. д-р Д. Ј. Поповић.

U ovome varošu Diakovaškome staovniki, koji stoje svi Jesu katolici, Šokci jali Slovinci imenovani. — Selo Bračevci: U vrijeme turaško ovo mjesto naseljeno bi od Šo-

Г. Маретић ми је изволео љубазно саопштити да се у грађи за Рјечник Југославенске Академије најстарија потврда речи Шокац налази у књижици босанског фратра Маргитића⁵ од г. 1704., а други у књизи славонског језуита Канижлића⁶ од г. 1757., но те речи нема ни у једном од наших старих речника штампаних пре Вукова г. 1818. Али у речничкој грађи има једна цедуља од пок. Павлиновића, на којој пише да се у Далмацији чује реч шоко, која значи тепаво чељаде. „Мислим за цело“, вели г. Маретић, „да та реч стоји у вези са Шокац, тј. да Шокац управо значи човека који говори необичним наречјем, дакле, као да тепа“.

Мађарска статистика⁷ од г. 1900. набројила је 18.700 Шокаца у Барањи, Бачкој и Банату, а у главна њихова насеља уврстила је Даљак и Дараж у Барањи, Бач, Букин, Вајску и Сонту у Бачкој, и Рекаш, сад у румунском Банату. Мања су им, пак, насеља: Бачки Моноштор, Бачко Ново Село, Биличине, Бодоља, Бођани, Брег, Брњевар, Гливица, Градац, Григоринац, Ељдиште, Ижип, Карашица, Лисац, Марок, Мухач, Плавна, Под Липцем, Пушкаш, Радно, Сантово, Слива Ада, Стара Дунова и Хрестје.

Букин, најјужније место у низу шокачких насеља бачкога Подунавља, у паланачком срезу, треће је насеље под тим именом. Прво је насеље било на узвишењу, које букински Немци зову Кансберг, онде где је данас капела, а друго, т. зв. Стари Букин, на самој обали Дунава, од прилике 2 км. удаљено од првога.⁸ Према турским тефтерима⁹ у првом су Букину г. 1553. биле три куће, г. 1554. две, око 1570. г. девет, а 1590. г. 29 кућа. У њему су тада духовничку дужност вршили босански фратри,¹⁰ а г. 1649. је фра Марин Имбришиновић, бискуп београдски, кризмао онде 428 чељади.¹¹ Те су две чињенице сведоци да је становништво тадашњег Букина говорило нашим језиком. Букин се, затим, спомиње г. 1686., али не на старом месту, на Кансбергу, већ на дунавској обали са становништвом, којему су духовници такође били босански фрањевци.¹² Г. 1720. услед поплаве, оближње шокачко село, Ловранац, раселило се, па је један део његових становника прешао у Букин,¹³ а исте се године онде спомиње 15 српских кућа.¹⁴ Српски поп Петар помиње се у Букину од 1724. до 1732. г.¹⁵ Али се још раније г. 1702., као становник Ср. Карловаца, помиње неки Грујица Букинац.¹⁶ Презиме Букински носио је и један мајор

каса олти вам Slovinc katoliškoga zakona i vire, koji u vreme od rasuća svi simo tamo raštrkaše se. — Selo Slatenik: Seoniki ovoga mista jesu Šokci; drugačije Slovinci svi katolici. — Selo Popovci: U vreme turaško u ovome mistu stahu Šokci, ali vam Slovinci, koji jesu u vreme od rasuća svi simo tamo rasuli se i razpršili. — Selo Drenje: Seoniki ovoga sela jesu Šokci rekuć Slovinci katolici. T. Smičiklas, Dvjestogodišnjica oslobodjenja Slavonije, II., Zagreb, 1891., p. 308, 317—319.

⁵ Fra Stipan Margitić, Jajčanin, Ispovijed krstjanska, u Mlecije, 1704.

⁶ Uzroci Antuna Kanižlića, штампани 1760., са предговором писаним 27.-IX-1757.

⁷ Subotička Danica ili bunjevačko-šokački kalendar za g. 1901.

⁸ Die Geschichte der Gemeinde Dunabökeny, verfasst von Josef Winkler, Dunabökeny, 1912. Г. Винклер ми је саопштио да је податак о удаљењу од тисућу корака, наведен на 17. стр. његове повеснице, погрешан.

⁹ Д-р Д. Ј. Поповић, оп. cit., p. 117. и д.

^{10 11 12 13} Vacs Bodrog Vármegye, Monográfiája, II. 332.

^{14 15} Д-р Д. Ј. Поповић, оп. cit., p. 97, Архив за историју српске православне Карловачке Митрополије, 1911., p. 23, 33—41.

¹⁶ Gruicza Bokincz, T. Smičiklas, оп. cit. p. 228

у руској војсци из редова војвођанских Срба који су се средином XVIII. века преселили у Русију.¹⁷ Међутим у Војводини има и данас неколико српских породица са презименом Букинац, које представљају живу успомену на негдашње српско становништво у Букину.¹⁸

Данашњи Срби тога места су скорашњи досељеници који немају никаквих веза са старим Србима Букинцима из почетка XVIII. века.

Иза Шокаца и Срба појавили су се у Старом Букину Немци. Пошто је иза прогона Турака земље било изобиља, камерални председник Грасалковић је год 1749. онде населио двеста немачких породица католичке вере које су дошле са патентом Марије Терезије из области Горње Рајне у Бачку.¹⁹ Али поред те три етничке групе било је у Старом Букину, а има и у данашњем, становника са презименима северних Словена која су се почела у Букину јављати на измаку XVIII. века.²⁰ Но то становништво говори данас немачки и мађарски, а словенски је заборавило.

Данашњи се Букин подигао у доба од 1810—1812. г. по наредби власти, пресељењем становништва из Старог Букина, јер је то село било водоплавно, па га је река, најзад, и однела.²¹ Мађарска статистика убројила је Букин међу знатна шокачка насеља. Међутим, у њему је данас мало Шокаца. Букин је сада врло јака немачка општина, а Шокици су само изгледео остатак у тој немачкој групацији. Год. 1921. у њему је било 858 домова са 3530 душа²² а међу њима, само 15 породица католичке вере са српско-хрватским презименима.

Из протокола крштених²³ и натписа на гробним споменицима види се да су од г. 1751. у старом и данашњем Букину живе ове шокачке породице:

Andretics, Andrics, Andrisics, Androvics, Angelics, Anitich, Antolovich, Apics; Balogovics, Baltics, Bartolovics, Bertics, Blaskovich, Bogyanszki, Bogovics, Bosnyakovics, Bulkovics; Csabrajacz, Csorbics, Csunics, Csursics, Csurcsinacz, Czvetics, Czvicsics; Dsanics; Fabesics, Franasics; Galovics, Gluits, Gyurisics, Gyurkovics; Gyurovics; Horvat; Ikotics, Illich, Ivanics, Ivkovics; Jagodics, Jakovics, Joannovics; Kersics, Knezevics, Kolarics, Kostjak, Kovacevics, Kovacsics, Kuzmanovics; Lokity, Lovrich; Magyarsevics, Marincsan, Marinkovics, Marinovics, Markovics, Matasevich, Matics, Matisich, Megyimoracz, Mihalovics, Mikulics, Milnatics, Milosevics, Montarov, Moravcsics, Mutavcsics; Nikolics, Novakovics, Novosellacz, Pandurovics, Papuczki, Peics, Petrics, Philipovics, Plavanacz, Plavsics, Plesich,

¹⁷ Мајор Степан Букински, д-р М. Костић, Насеља књ. 11, р. 130.

¹⁸ Српских породица са презименом Букинац има у Бегечу, Ст. Футогу, Кули и Србобрану. Бегечки Букинци славе Ђурђев Дан и држе да су им преци дошли у Војводину из Црне Горе пре 250 година. Футошки Букинци славе Митров Дан и кажу да су за Велике Сеобе, 1690., дошли као Угљешићи од Охрида у Букин, па оданде предигли у Ст. Футог.

¹⁹ Winkler, р. 17.

²⁰ Бланаж, Весјак, Витушек, Говорчински, Долезар, Дуфек, Јелинек, Јурговски, Кунтровац, Курбатфински, Лезенски, Мајовски, Недолезар, Немец, Потолски, Разумовски, Розновски, Слезак, Слунски и Шафарик. За Кунтровце једни кажу да потичу од Шокаца, но ови то поричу.

²¹ Winkler, р. 22.

²² Претходни резултати пописа становништва у Краљевини С. Х. С. 31.-I.-1921., Сарајево, 1924., р. 216.

²³ *Matricula baptisatorum ecclesiae parochial. Bukin*, коју ми је букински свештеник, г. Георг Поц, љубазно на расположење ставио.

Posavacz, Posavcsics, Posgaics, Poscharcsevics, Pretncics, Probojcssevics, Purich; Raich, Rudics; Simonovics, Skakavacz, Skokanovics, Stankovics, Steffics, Stificsovics, Sztipics, Svetics; Tomasevics, Tucsics, Turanovics; Velics, Vidakovics, Vinkovics, Vranics; и Zeicsovics.²⁴

Од тих су се у почетку прошлог века (1810.—1812.) из Старог у данашњи Букин преселиле ове породице на 42 огњишта: Андрићи, Блашковићи, Велићи, Видаковићи, Ђуровићи, Јагодићи, Кнежевићи, Ковачевићи, Ковачићи, Кошћаџи, Кузмановићи, Лакићи, Мађарчевићи, Маринчани, Мутавџићи, Николићи, Петрићи, Пожарчевићи, Симоновићи, Скакаваца, Турановићи, Ђурлинџи, Хорвати и Џанићи. Од тих Старобукинаџа, данас у Букину више нема: Блашковића, Велића, Ђуровића, Ковачића, Кошћаџа, Кузмановића, Лакића, Мађарчевића, Николића, Петрића, Пожарчевића, Симоновића, Скакаваца, Турановића, Хорвата и Ђурчинаџа. Једни су изумрли, други се иселили, а неки и однародили. Тако данас има Блашковића и Ковачевића у Бачу, Лакића у Бачу и Плавни, Кошћаџа у Пригревици и Св. Ивану, Мађаревића у Вајсци, Николића у Сонти, Петрића у Бођанима и Симоновића у Обровцу. Хорвати су се још пре рата одселили у Америку, а Велићи се понемчили, па се данас зову Велш.

У протоколу крштених записане су ове старобукинске породице које се међу пресељеницима 1810.—1812. не спомињу: Андриџићи, Андришићи, Андравићи, Анђелићи, Анитићи, Апићи, Балтићи, Бертићи, Боговићи, Бошњаковићи, Винковићи, Галовићи, Гршићи, Зејчовићи, Ђурковићи, Ивковићи, Икотићи, Јаковићи, Јовановићи, Јурковићи, Коларићи, Ловрићи, Маринковићи, Мариновићи, Марковићи, Маташевићи, Матићи, Матишићи, Међумурџи, Микулићи, Милошевићи, Михаиловићи, Новоселџи, Пандуровићи, Папуџи, Пејићи, Плаванџи, Плавшићи, Плесићи, Подгајићи, Посавџи, Посавчићи, Претнићи, Пробојчевићи, Рајићи, Рудићи, Скокановићи, Станковићи, Стефићи, Стипићи, Стифичовићи, Туџићи, Фабешићи, Филиповићи и Франашићи.

Међутим, постоје данас: Андрашићи у Сонти, Анитићи у Чантавиру међу Буњевџима, Бертићи у Бачу, Бошњаџи и Бошњаковићи у Вајсци, Плавни и међу Буњевџима у Суботици, Винковићи у Бођанима и Плавни, Гршићи у Бачу, Ђуркови у Сонти, Ђурковићи у Плавни, Икотићи у Суботици међу Буњевџима, Јурковићи у Бачу, Коларови у Брегу, Коларићи у Бачу и Плавни, Ловрићи у Бачу, Маринковићи у Вајсци, Матишићи у Бачу, Милоши и Милошеви у Сонти, Михаљевићи у Бачу, Пробојчевићи у Плавни и међу Буњевџима у Каћмару, Сомбору и Суботици, Рајићи и Рудићи код Буњеваџа у Суботици, Филиповићи у Бачу и Франишићи у Плавни. Посавџи и Посавчићи вратили су се у Славонију.

Од горе поменутих, пак, Галовићи, Пејићи, Рајићи, Стипићи и делови породица Филиповић и Франишић прешли су у данашњи Букин, где су се понемчили, па се сада зову Гало, Пајџ, Рајџ, Филип и Франашиџ. Стипићи, којих више нема, звали су се Стибиџ.

Сад у Букину живи 15 шокачких породица у 55 кућа, и оне се зову: Андрићи, 6 к., Берзенковићи, 1 к., Видаковићи, 8 к., Јагодићи, 2 к., Јуришићи, 1 к., Кајдићи, 2 к., Кнежевићи, 7 к., Ковачевићи, 3 к.,

²⁴ Немџи свештениџи у Букину, невешти нашем језику, различито су бележили презимена нашег света, н. пр.: Baltics, Paldics, Paldas; Czvetics, Svetics; Franisics, Branisics; Kuzmanovics, Guzmanovics; Magyarcsevics, Magyarovics, Mascharovics; Posavcsics, Bosdavesics, Posavdics; Turanovics, Duranovics; Gurcsinacz, Jurczinacz; Gyurisics, Jurisics, Juraschitsch; Gajdics (= Кајдић), Kersics (= Гршић), Kostjak (= Кошћак).

Маринчани, 2 к., Михолићи, 1 к., Мутавцићи, 12 к., Осичани 3 к., Чунићи, 1 к., Чучићи, 2 к. и Џанићи, 4 к.

После пресељења из Старог Букина, па до 1921., појавила су се у данашњем Букину нова презимена: Берзенковић, Кајдић, Осичан, Чунић. Берзенковићи и Чунићи дошли су из Бачког Новог Села, а Кајдићи из Бача или Плавне. Берзенковићи кажу да су им стари пре 100—130 година дошли од Бања Луке па их данас, сем у Букину и Бачком Новом Селу, има и у Бођанима. Осичани су пореклом од Осека.

Међу букинским Шокцима има ратара и занатлија, има их који сами своју земљу обрађују, а има их и без земље, који надничећи зарађују. Даље од основне школе не уче, побожни су и цркви одани, а нежене се иноверкама. Раста су средњег и велики број их је светле комплексције, вероватно услед укрштања с Немцима и домаћим понемченим Словенима, код којих се налази доста плавкосе и модрооке чељади. Говоре, у колико су задржали свој језик, штокавским новим нагласком, али мешавином икавштине и екавштине. Одело им је, и мушко и женско као у Немаца, кућни комфор средњејевропски с електричним осветлењем у многим кућама, али у њима нема, као у Шокаца по суседним местима, разбоја ни ђерђефа. У Букину се не чу више укусни шокачки ћилими, ни платно за преоблаке, нити се везе китњасто шокачко одело као у старо време док се нису били почели брачно мешати с инородним елементима. На кућама и на гробним споменицима су им написи на немачком, већина их пише, говори и осећа немачки, а шокачки се чује још у неколико кућа, али њиме говоре само старији, младеж већ ретко. Матерњи језик им је знатно ослабио, обичаје су погубили, а традиција им је веома штура, и тек се старији сећају да су слушали како су им преци дошли „из Прека“ из Славоније, и да онамо имају још родбине. Међутим Г. Винклер тврди да су становници првог Букина, на Кансбергу, били Бошњаци које су Турци онде иза битке на Мухачком Пољу, 1526., населили, али то ничим не документује.²⁵

На Босну, истина, опомиње осам породица са презименима која и данас налазимо, код католика у фојничком, тузланском и дервентском крају,²⁶ но тих је презимена било и у Славонији крајем XVII. века. Можда су те породице дошле из Босне најпре у Славонију, па оданде прешле у Букин. Даље, пет букинских породица, можда подсеја својим презименима на неке географске објекте у Срему и Славонији,²⁷ а 44 презимена, која су у букинским матрикулама забележена, опомињу на породице које су живеле у Славонији крајем XVII. и почетком XVIII века. Презимена ових породица налазе се у Смичикласовим споменицима о Славонији из тога доба, и у архивској грађи коју је г. Ивић обелоданио.²⁸ Неке од тих породица су у Букин доселиле, вероватно,

²⁵ Winkler, p. 16.

²⁶ Овако се зову те босанске католичке породице: Анђелићи, Антоловићи, Јагодићи, Милошевићи, Мутапчићи, Рајићи, Тучићи и Чабрајићи. Тучића има и муслимана, у Тузли.

²⁷ Породице Кошћак, Маринчан, Осичан, Папуцки и Турановић подсећају на село Кошку у нашичком и на чесму Кошћак у ђаковачком селу Будровцима, на село Маринце у вуковарском, град Осек, гору Папук, и село Турановац у вировитичком.

²⁸ Andrich, Andraschiz, Balokovicz, Blaskovich, Chorwat, Csurcsiich, Svetich, Galovicz, Gluich, Gyanich, Gyurisich, Gyurkovich, Illich, Ivanicz, Jakovicz, Kovachevich, Kovachich, Kollarich, Lovrich, Pandurovich, Petrich, Podgalcz, Posavchich, Simopovich и Tamasevich. Све су те породице биле католичке вере, а Бошњака, Кнежевића, Посаваца и Филиповића било је и католика и православних. Мађаревићи су

„у време од расућа“, како вели попис Ђаковштине, дакле, на измаку XVII. века. Неколике породице, пак, упућују својим презименима на бачко Подунавље, једни на Међумурје,²⁹ а, како и традиција каже, неке су породице дошле из опустелог Ловранца, у коме су некада Шокци живили.

Школа се помиње још у Старом Букину г. 1767. са наставним језиком немачким, и од то доба, па до 1912., било је 26 учитеља који су, сем једнога,³⁰ сви од реда били Немци. Општински су кнезови били такође увек Немци, бележници Мађари и Немци, а откако је г. 1838., основано општинско лекарско место, сем једнога³¹ сви остали лекари носе немачка презимена. Између 12 свештеника, помињу се само тројица са српскохрватским презименима.³² Г. Винклер тврди да су од 1649.—1749. г. свештеници проповедали на шокачком језику, а од 1749. г., пошто су се Немци доселили, наизменце нашки и немачки. Но пошто је немачки језик продро брзо и дубоко међу Шокце, наш се језик у цркви ограничио само на читање јеванђеља.

Немци у Букину, бројно претежни а културно надмоћни, цело време управљаху црквом, школом и општином. Из немачке су средине излазили школовани људи који су, поред службених дужности, водили бригу и о културним питањима свога места, оснивајући разне културне и привредне установе. Са доминантним условима на својој страни, Немци су у Букину за читаво столеће били једна неодољиво привлачна снага за национално несвесне Шокце и остале Словене. Као што су ове, Немци би и Шокце до краја асимиловали да их у том процесу није омео мађарски жрвањ који је пре 50 година почео да дејствује брзо и смишљено, у чему је и успевао, особито откако је, г. 1902., у школу заведен мађарски језик као наставни и основано дечје забавиште са мађарским наставницима. Тако је у Букину³³ г. 1900. говорило мађарски 300 душа, а г. 1910. већ 672, дакле 19·03%.

Но рад је тог апарата после 1918. стао, услед чега су се првобитни елементи из њега излучили и повратили у стање у коме су били пре пола века, те су тако наступиле прилике за све Немађаре да се почну слободно развијати, свако у свом етничком правцу.

Из горе набројених чињеница произлази ово:

Букински становници који се помињу г. 1553.—1649. и 1686. били су Југословени католичке вере. Иза њих се помињу Срби, 1702., затим

били калвини, за Плесиче се, пак, не зна којој су вери припадали, а Боговићи, Плавшићи, Станковићи и Чућићи су забележени као *Rasciani graeci ritus*, односно *incolae graeci ritus ex Bosnia* (Т. Smičiklas, *op. cit.* 108, 233, 242, 246, 272). У Ј. Ивићевој архивској грађи се наводе као Срби граничари у Славонији: Продан Боговић, Вујица Велић, Михаило Винковић, Цветко Ивковић, Вукосав и Лазо Јуришићи, Живко Маринковић, Марко Маринковић, Вујица Микулић, Маријан, Радован и Цветко Плавшићи, Иван Посавац, Ђорђе Пробојча и Милован Станковић (А. Ивић, *Насеља књ. 21*, р. 69, 151, 170, 181—189).

²⁹ Бођански упућује на оближње село Бођане, Међиморац на Међумурје, Плаванац на бачку Плавну, а Новоселац се може односити на Бачко Ново Село као и на Ново Село у славонском Брестовцу, па и на многе породице с презименом Новоселац расејане по Славонији крајем XVII века.

³⁰ Wenzel Bilanics.

³¹ Szaics, од г. 1864.—1884.

³² Ђорђе Чајковић, г. 1751., Андреја Пекарић, г. 1753.—1756., Павле Сучић г. 1798.—1803. В. В. В. *Monografiја*, II. 333.

³³ Д-р Д. Ј. Поповић, *op. cit.* таб. II.

Шокци из Ловранаца, 1720., онда Немци, 1749., најзад, појединачни до-сељеници северног словенског порекла, 1782. године.

Традиције и презимена великог дела букинских шокачких породица упућују на Босну, Славонију, Срем и опустели Ловранац; три породице упућују на три села бачког Подунавља, и једна на Међумурје.

Према томе, букинско шокачко становништво представља једну етничку групу, чију основу чине босански, славонски и подунавски Шокци са Србима из Славоније, а потку Немци и северни Словени,³⁴

Д-р Ристо Јеремић.

RÉSUMÉ

BUKIN

(eine Schokazenansiedlung in der Bačkaer Donaugegend)

Den Namen Schokaz tragen die katholischen Serbokroaten Slavoniens, der Baranja und der westlich-südwestlichen Donaugegend in der Bačka. So wird auch die römisch-katholische Bevölkerung Mittel- und Nordost-Bosniens von ihren orientalisch-orthodoxen und musulmanischen Mitbürgern und Konnationalen genannt.

Die ungarische Statistik vom J. 1900. hat 18.700 Schokazen gezählt und dabei zu den bedeutenden Ansiedelungen derselben die Gemeinde Bukin im Bez. Palanka gerechnet, welche den südlichsten Punkt in der Reihe der schokazischen Ansiedelungen der südslavischen Donaugegend darstellt.

Die Bewohner Bukins, welche in den Jahren 1553.—1686. erwähnt werden, waren katholische Südslaven. Darnach werden die Serben und die schokazischen Ansiedler aus dem verödeten St. Lovrinz erwähnt. Nach ihnen kamen zum Vorschein die Deutschen, welche mit dem Patente Maria Theresia's aus der oberen Rheingegend gekommen sind, und sich in Bukin im J. 1749. angesiedelt haben.

Seit der Zeit sehen wir in Bukin Schokazen, Serben und Deutsche, darunter aber 20 Familiennamen nordslavischen Ursprunges. Die heutigen Bukiner Serben sind neuliche Ansiedler, während die in den ersten Dezennien des XVIII Jahrhunderts erwähnten Serben Alt-Bukins verschwunden sind: ein Teil derselben ist ausgewandert und der andere hat sich, nach den Familiennamen beurteilend, mit den Schokazen vermischt.

Der heutige Ort wurde von der politischen Behörde in den J. 1810.—1812. durch Versetzung der Bewohner Alt-Bukins gegründet, da das Mutterdorf von häufigen Ueberschwemmungen heimgesucht wurde. Im Dorfe bildeten die Deutschen eine überwiegende Mehrheit, welche die nordslavischen Elemente, ebenso einen grossen Teil der Schokazen gänzlich assimilirte, so dass die letzteren heute nur mehr ein blosses Ueberbleibsel darstellen.

Die Bukiner Schokazen, Ackerbauer und Professionisten, sind mittlerer Statur und eine grosse Zahl derselben ist lichter Komplexion, welche höchstwahrscheinlich aus ihrer Kreuzung mit den lokalen Nordslaven und den Deutschen resultirt, die grossenteils lichthaarige und blauäugige Personen sind. Soweit sie die serbokroatische Sprache noch erhalten haben,

³⁴ У сабирању грађе за ове белешке великом су ме предусретљивошћу задужила господа: Проф. др. Томо Маретић у Загребу, Георг Поц, католички свештеник у Букину, Јосип Винклер, учитељ у Букину, д-р Душан Јелесић, лекар у Ст. Футогу, д-р Стеван Поповић, лекар у Сонти, и општински бележници: Васа Лучић у Букину, Јова Бабић у Вајсци, Петра Берзенковић у Бачком Новом Селу, Светислав Савић у Плавни и Вељко Зечевић у Бођанима.

bedienen sie sich des štokavischen Dialektes und der Mischung des Ika-vischen mit dem Ekavischen.

Der erhaltenen Tradition gemäss ist ein grosser Teil der Schokazen von Slavonien nach Bukin hereingewandert, was auch viele gleichnamige Familien beweisen, welche gegen Ende des XVII Jahrhunderts in Slavonien sasssen. Etliche Familien aber sind aus dem verödeten St. Lovrinz nach Bukin übersiedelt. Einige Familien erinnern wohl an Bosnien.

Da die Deutschen über ein Jahrhundert Schule, Kirche und Gemeinde in den Händen hatten, konnten sie die nordslavischen Fragmente und viele der Schokazen an sich ziehen und hätten die Assimilation auch gänzlich vollgeführt, wenn sie daran die magyarische Mühle nicht verhindert hätte, welche seit dem J. 1867. zu wirken begann. Zuerst die Gemeindeverwaltung, dann aber auch die Schule sind in magyarische Hände übergegangen; hierauf wurde ein Kindergarten mit magyarischen Lehrerinnen gegründet. Nach kurzer Zeit zeigte sich der Erfolg: im Dorfe, wo kein ethnischer Ungar auffindbar war, hat man im J. 1910 19·03% magyarisch sprechende Bukiner konstatirt.

Jetzt aber, nach der im J. 1918 stattgefundenen Befreiung und Vereinigung der Südslaven, ist die Arbeit dieser Retorte vollkommen lahmgelegt und infolgedessen haben die nichtmagyarischen Elemente freie Bahn zu ihrer ethnischen Entwicklung erhalten.

Dr. Risto Jeremić.